

1219

Na osnovu člana 15. Zakona o Upravi za indirektno oporezivanje ("Službeni glasnik BiH" broj 89/05) i člana 61. stav (2) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17), direktor Uprave za indirektno oporezivanje donosi

UPUTSTVO**O CARINSKOM POSTUPKU U MEĐUNARODNOM ZRAČNOM PROMETU****GLAVA I - OPĆE ODREDBE****Član 1.**
(Predmet)

Ovim uputstvom uređuju se posebnosti u provođenju carinskih formalnosti u međunarodnom zračnom prometu.

Član 2.
(Upotreba muškog i ženskog roda)

Svi izrazi u ovom uputstvu koji su radi preglednosti dati u jednom gramatičkom rodu odnose se bez diskriminacije i na muškarce i na žene.

Član 3.
(Pravni osnov)

- (1) Provođenje carinskog postupka za robu koja se prevozi u međunarodnom zračnom prometu zasniva se na sljedećim carinskim propisima:
  - a) Zakon o carinskoj politici Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 57/04, 51/06, 93/08, 54/10 i 76/11, u daljnjem tekstu: Zakon),
  - b) Odluka o provedbenim propisima Zakona o carinskoj politici Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 63a/04, 60/06 i 57/08, u daljnjem tekstu: Odluka).
- (2) Međunarodni zračni promet zasniva se, između ostalih propisa, i na sljedećim propisima:
  - a) Konvencija o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu od 7. decembra 1944. godine (Čikaška Konvencija),

- b) Konvencija za izjednačavanje određenih pravila u vezi sa međunarodnim zračnim prijevozom ("Službeni glasnik BiH - Međunarodni ugovori", broj 14/07) (Montrealska konvencija 1999.),
- c) Zakon o obaveznim odnosima u civilnom zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 51/15),
- d) Zakon o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 39/09),
- e) Zakon o graničnoj kontroli ("Službeni glasnik BiH", broj 53/09, 54/10 i 47/14).

Član 4.
(Pojmovi)

Pojedini pojmovi koji se koriste u ovom uputstvu, u skladu s propisima iz člana 3. ovog uputstva imaju sljedeće značenje:

- a) "carinske formalnosti" su radnje koje preduzimaju lica i carinski organ s ciljem primjene carinskih propisa,
- b) "međunarodni bh. aerodrom" znači svaki aerodrom koji se nalazi u carinskom području Bosne i Hercegovine a koji je, od strane nadležnog organa, odobren ili certifikovan za međunarodni zračni promet,
- c) "zračni promet" znači prijevoz lica i/ili stvari zračnim prometom, kao i bilo koja druga upotreba i djelovanje u zračnom prometu,
- d) "međunarodni zračni promet" znači promet koji se obavlja u zračnom prostoru iznad teritorije dvije ili više država,
- e) "međunarodni let" znači let zrakoplova s jednog ili više međunarodnih bh. aerodroma sa pristajanjem na jednom ili više aerodroma koji nisu u carinskom području Bosne i Hercegovine ili obrnuto,
- f) "domaći zrakoplov" znači zrakoplov registriran u Bosni i Hercegovini na ime lica iz Bosne i Hercegovine,

- g) "strani zrakoplov" znači zrakoplov druge državne pripadnosti koji nije upisan u Bosni i Hercegovini u registar zrakoplova,
- h) "putnik" je svako lice na zrakoplovu koje na osnovu avio - karte ima pravo prijevoza zrakoplovom,
- i) "prtljag" znači, osim ako nije drugačije određeno, i registriran i neregistriran prtljag u smislu člana 17. stav (4) Montrealske konvencije. Prema toj odredbi, pojam "prtljag" znači kako prtljag koji je predat i za koji postoji prtljažna karta, tako i onaj prtljag koji nije predat i za koji ne postoji prtljažna karta. Shodno članu 100. tačka g) Odluke, prtljag znači svi predmeti koje neko lice nosi, bilo kojim sredstvom, tokom putovanja,
- j) "predati prtljag" znači prtljag koji je predat na aerodromu polaska i namijenjen je za prijevoz u prtljažnom prostoru te nije dostupan putniku tokom leta ili za vrijeme usputnih slijetanja,
- k) "ručni prtljag" znači prtljag koji određeno lice unosi u kabinu zrakoplova,
- l) "nedostajući prtljag (izgubljeni prtljag)" znači prtljag koji je bez pristanka volje ili nepoželjno odvojen od putnika ili posade zrakoplova, a koji je stigao odvojeno od vlasnika,
- m) "izuzetna carinska kontrola" znači carinska kontrola putnika i njegovog prtljaga nakon što je putnik odabrao "zeleni kontrolni prolaz" u sistemu rada sa dva kontrolna prolaza za putnički promet na međunarodnom bh. aerodromu,
- n) "operater aerodroma" je pravno lice koje je vlasnik ili korisnik (airport user) aerodroma i upravlja aerodromom, registriran za pružanje aerodromskih usluga i ima važeću potvrdu za korištenje bh. aerodroma izdatu od nadležnog organa u skladu sa propisima koji uređuju zračni promet,
- o) "operater zrakoplova" je pravno lice koje je vlasnik ili korisnik zrakoplova,
- p) "avio - prijevoznik" je operater zrakoplova koji komercijalno prevozi lica i/ili stvari u zrakoplovu,
- r) "vođa zrakoplova" je lice s pravom konačne odluke, a odgovoran je za upravljanje i posluživanje zrakoplova tokom trajanja leta i na tlu, rukovodi posadom zrakoplova, predstavlja zrakoplov te je ovlašten u odnosima sa mjerodavnim tijelima preduzimati mjere. Ukoliko vođa zrakoplova nije određen, pilot s najvišim rangom djeluje kao vođa,
- s) "posada zrakoplova" znači lica koja je vlasnik ili operater zrakoplova odredio za obavljanje određenih poslova u zrakoplovu za vrijeme letenja,
- t) "avionski tovarni list (engleski: Air Waybill, skraćeno AWB)" je dokument o prijevozu koji prati pošiljku (teret). Avionski tovarni list u međunarodnom zračnom avio - prijevozu izdaje avio - prijevoznik. Izdaje se za svaku pošiljku posebno i ne može se izdati za cjelokupno vozilo, što znači da se po jednom zrakoplovu može izdati onoliko broj avionskih tovarnih listova koliko ima pošiljaoca. Njegov izgled i način popunjavanja propisan je međunarodnim standardima (ICAO, IATA). Obavezan sadržaj AWB-a reguliran je protokolom, a IATA (Udruženje međunarodnih avioprijevoznika) je utvrdila njegovu uniformnost.

GLAVA II - CARINSKI NADZOR NAD ZRAKOPLOVOM U MEĐUNARODNOM ZRAČNOM PROMETU

Odjeljak A. Carinski nadzor nad zrakoplovom

Član 5.

(Obaveze operatera aerodroma i operatera zrakoplova)

- (1) Operater aerodroma ili operater zrakoplova dužan je carinskom uredu na međunarodnom bh. aerodromu dostaviti red letenja zrakoplova u redovnom međunarodnom prometu u primjerenom roku prije početka njegovog važenja.
- (2) Operater aerodroma ili operater zrakoplova dužan je blagovremeno obavijestiti carinski ured:
  - a) o svim promjenama u redovnom redu međunarodnih letova zrakoplova,
  - b) o specijalnim letovima zrakoplova u međunarodnom prometu, sa naznačenjem sata njihovog dolaska iz druge države i odlaska u drugu državu (u daljnjem tekstu: inostranstvo),
  - c) o svakom kašnjenju slijetanja i uzlijetanja zrakoplova u međunarodnom zračnom prometu.

Član 6.

(Dolazak i odlazak zrakoplova u međunarodnom zračnom prometu)

Zrakoplovi u međunarodnom zračnom prometu u dolasku iz inostranstva mogu slijetati samo na međunarodni bh. aerodrom, odnosno polijetati za inostranstvo samo sa međunarodnog bh. aerodroma.

Član 7.

(Slijetanje zrakoplova zbog više sile)

Ako zrakoplov zbog više sile bude prinuđen da sleti van međunarodnog bh. aerodroma, vođa zrakoplova dužan je o tome obavijestiti nadležni organ, radi stavljanja zrakoplova, posade i putnika pod nadzor, koji o tome odmah obavještava i najbliži carinski ured.

Član 8.

(Carinski nadzor nad aerodromom i zrakoplovom u međunarodnom prometu)

- (1) Dio aerodroma koji je određen za međunarodni zračni promet nalazi se pod carinskim nadzorom koji se obzbeđuje na način propisan ovim uputstvom.
- (2) Dio aerodroma koji je određen za međunarodni zračni promet sastoji se od:
  - a) carinske platforme,
  - b) čekaonice namijenjene za putnike u međunarodnom zračnom prometu (u daljnjem tekstu: tranzitna sala) i
  - c) prostorija za kontrolu putnika, posade i njihovog prtljaga.
- (3) Zrakoplovi, posada zrakoplova, putnici, putnički prtljag i roba podliježu carinskom nadzoru.
- (4) Carinskom nadzoru ne podliježu vojni zrakoplovi i zrakoplovi koji se koriste u carinske i policijske svrhe, osim u slučaju kada se koriste za komercijalni prijevoz robe.
- (5) Na međunarodnom bh. aerodromu, radi provođenja mjera carinskog nadzora, zrakoplov koji saobraća s inostranstvom postavlja se na aerodromsku platformu koja se, dok je zrakoplov na njoj, smatra carinskom platformom.
- (6) Operater aerodroma koji obavlja aerodromske usluge blagovremeno obavještava carinski ured na kojem će se dijelu aerodromske platforme postaviti zrakoplov koji saobraća sa inostranstvom i vrijeme njegovog slijetanja odnosno polijetanja.
- (7) Zrakoplov koji dolazi iz inostranstva postavlja se na carinsku platformu, na kojoj se carinski nadzor nad tim zrakoplovom provodi od trenutka slijetanja (prelaska

carinske linije) do izlaska putnika, istovara robe i kontrole posade ukoliko ista napušta zrakoplov.

- (8) Zrakoplov koji odlazi u inostranstvo mora se postaviti na carinsku platformu najmanje pola sata prije polijetanja, i od tog vremena pa sve do prelaska carinske linije nalazi se pod carinskim nadzorom.

Član 9.

(Carinska platforma)

- (1) "Carinska platforma" je dio aerodroma (aerodromske platforme) određen za međunarodni zračni promet koji je namijenjen za smještaj zrakoplova koji sleti iz inostranstva ili polijeće za inostranstvo u međunarodnom zračnom prometu radi izlaska i ulaska putnika, istovara ili utovara tereta i pošte, a u granicama je prostora koji obuhvata područje stalnog međunarodnog graničnog prijelaza koji je pod carinskim nadzorom.
- (2) Carinska platforma nije unaprijed određena i nije pod stalnim carinskim nadzorom, nego se dio aerodromske platforme smatra carinskom platformom sve dok je na njemu postavljen zrakoplov koji saobraća sa inostranstvom.

Član 10.

(Tranzitna sala)

- (1) Tranzitna sala mora biti tako osigurana da je onemogućen ulazak i izlazak lica, te unošenje i iznošenje robe bez carinskog nadzora.
- (2) Pored putnika i članova posade zrakoplova koji putuju u inostranstvo, odnosno koji su u provozu preko carinskog područja Bosne i Hercegovine, u tranzitnu salu mogu ulaziti samo lica koja obavljaju službenu djelatnost (osoblje aerodroma i radnici koje rade u tranzitnoj sali, carinski službenici, službenici granične policije i slično), koja su dužna, na vidnom mjestu, nositi službene oznake za dozvolu kretanja.
- (3) Izuzetno od stava (2) ovog člana, ako se na aerodromu dočekuju, odnosno ispraćaju domaći ili strani državni, članovi delegacija i druga lica u zvaničnoj posjeti inostranstvu odnosno Bosni i Hercegovini, u tranzitnu salu mogu, u skladu s protokolom, ulaziti i druga lica (pratnja, osiguranje, snimatelji, foto - reporteri, prevodioci i drugi).

Član 11.

(Ograničenje pristupa)

- (1) Na dijelu aerodroma koji je određen za međunarodni zračni promet mogu se nalaziti samo putnici koji odlaze u inostranstvo, odnosno dolaze iz inostranstva i lica koja imaju odobrenje nadležne jedinice granične policije.
- (2) Ulazak, odnosno izlazak putnika iz dijela aerodroma koji je određen za međunarodni zračni promet, smatra se prelaskom carinske linije. Navedeno se ne odnosi na druga lica (pratnja, osiguranje, snimatelji, foto - reporteri, prevodioci i drugi) iz člana 10. stav (3) ovog uputstva.
- (3) Predstavnici zrakoplova i vlasnika robe, kao i sva druga lica koja dolaze na dio aerodroma koji je određen za međunarodni zračni promet, odnosno odlaze sa tog dijela aerodroma, podliježu carinskom nadzoru kao lica koja prelaze carinsku liniju.
- (4) Za vrijeme carinske kontrole zrakoplovu se mogu približiti samo lica koja imaju odobrenje carinskog ureda.

Odjeljak B. Carinski postupak i carinski nadzor nad posadom, putnicima i prtljagom

Član 12.

(Carinski postupak i nadzor nad posadom i putnicima)

- (1) Operater aerodroma koji pruža aerodromske usluge dužan je carinskom uredu osigurati nužne prostore za provođenje

carinskog nadzora i carinskog postupka, te prostorije za kontrolu putnika, posade i njihovog prtljaga.

- (2) Kontrola putnika i posade i njihovog prtljaga vrši se u posebnoj prostoriji na međunarodnom bh. aerodromu koja je za to određena. Posada zrakoplova koji saobraća sa inostranstvom ima prednost prilikom carinske kontrole.
- (3) Pod prostorom iz stava (1) ovog člana podrazumijeva se dio prostorije na međunarodnom bh. aerodromu određen za preuzimanje prtljaga putnika u međunarodnom zračnom prometu na kojem su postavljeni pultovi za kontrolu prometa. Taj prostor utvrđuju sporazumno operater aerodroma i carinski ured.
- (4) Ako na međunarodnom bh. aerodromu postoje tehničke i druge mogućnosti, carinski ured na aerodromu može odobriti da se carinska kontrola posade i putnika vrši na posebnom mjestu.
- (5) Carinska kontrola posade, putnika i njihovog prtljaga koji se prevoze zrakoplovom koji saobraća na "tranzitnim" linijama po pravilu se ne vrši ako putnici i posada ne napuštaju zrakoplov ili ako se zadržavaju samo u tranzitnoj sali", ne dovodeći u pitanje primjenu člana 9. stav (2) Zakona o graničnoj kontroli.
- (6) "Tranzitna linija" smatra se let zrakoplova u međunarodnom prometu preko carinskog područja Bosne i Hercegovine, kada zrakoplov po utvrđenom redu letenja slijeće na međunarodni bh. aerodrom, kao i kada slijeće zbog kvara, uzimanja goriva, meteoroloških razloga i slično.
- (7) Transferni putnici imaju prednost prilikom vršenja carinske kontrole.

Član 13.

(Kontrola prtljaga koji se prevozi zrakoplovom koji dolazi iz inostranstva)

- (1) Operater aerodroma i operater zrakoplova dužni su osigurati kontinuirani nadzor prtljaga od trenutka predaje do trenutka njegovog preuzimanja od strane putnika ili od njega ovlaštenog lica, osim u vremenu kad je taj prtljag u neposrednom nadzoru carinskog ureda.
- (2) Carinska kontrola predatog i ručnog prtljaga putnika iz zrakoplova koji dolazi iz inostranstva obavlja se odmah nakon slijetanja zrakoplova sa međunarodnog leta i istovara prtljaga shodno članu 100. do 105. Odluke.

Član 14.

(Carinska kontrola prtljaga koji se utovara u zrakoplov koji odlazi u inostranstvo)

- (1) Carinska kontrola putničkog prtljaga koji se utovara u zrakoplov koji odlazi u inostranstvo obavlja se nakon predaje prtljaga (predati prtljag), prema analizi rizika.
- (2) Carinska kontrola ručnog prtljaga obavlja se nako što operater aerodroma pozove putnike na carinsku kontrolu neposredno pred početak međunarodnog leta zrakoplova koji odlazi u inostranstvo, prema analizi rizika.

Član 15.

(Sistem sa dva kontrolna prolaza za putnički promet)

- (1) Uprava za indirektno oporezivanje može, shodno Aneksu 9. Konvencije o međunarodnom civilnom zrakoplovu, na međunarodnom bh. aerodromu, po zahtjevu operatera aerodroma, odobriti obavljanje carinske kontrole uvođenjem sistema sa dva kontrolna prolaza koji omogućava putnicima da robu koju sa sobom nose prijave, shodno članu 140. stav 1. tačka (a) druga alineja Odluke, izborom između dva tipa kontrolnog prolaza ("zeleni" ili "crveni").
- (2) Korištenjem "zelenog kontrolnog prolaza" putnik prijavljuje da u svom prtljagu ima isključivo robu koja ne podliježe

- plaćanju carine i drugih indirektnih poreza niti podliježe zabranama ili ograničenjima pri uvozu. Putnik koji koristi "zeleni kontrolni prolaz" po pravilu neće biti podvrgnut carinskoj kontroli. Međutim, u slučaju postojanja osnovane sumnje da se kod putnika nalazi i druga roba od navedene, carinski službenici ovlašteni su obaviti izuzetnu carinsku kontrolu.
- (3) "Crveni kontrolni prolaz" koriste putnici koji prijavljuju sve što nose sa sobom, u putničkom prometu. Putnici koji koriste ovaj kontrolni prolaz odnosno roba koju nose podvrgava se carinskoj kontroli.
  - (4) Operater aerodroma dužan je, na pogodan način, obavijestiti putnike o funkcioniranju dvoprolaznog kontrolnog sistema iz stava (1) ovoga člana. Svaki prolaz mora biti jasno i izričito označen, kako bi izbor između njih bio jednostavan i razumljiv za putnike. Prolazi trebaju biti locirani na dovoljnoj udaljenosti iza prostora za preuzimanje prtljaga, koji omogućavaju putniku da ima svoj prtljag sa sobom u trenutku odabira prolaza, kao i mogućnost donošenja odluke koji prolaz da izabere bez zadržavanja prolaza ostalim putnicima.
  - (5) Odobrenje iz stava (1) ovog člana izdaje Sektor za carine u Središnjem uredu Uprave za indirektno oporezivanje, uz pribavljeno mišljenje carinskog ureda nadležnog za odnosni međunarodni bh. aerodrom.
  - (6) Operater međunarodnog bh. aerodroma na kojem je do dana stupanja na snagu ovog uputstva uspostavljen dvoprolazni kontrolni sistem iz stava (1) ovog člana, ne mora pribavljati odobrenje iz stava (1) ovog člana. Međutim, carinski ured nadležan za odnosni međunarodni bh. aerodrom dužan je, u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog uputstva, u prisustvu predstavnika operatera tog aerodroma provjeriti da li uspostavljeni dvoprolazni kontrolni sistem ispunjava uvjete iz stava (4) ovog člana, o čemu sačinjava zapisnik. Jedan primjerak zapisnika, potpisan od strane carinskog ureda i predstavnika operatera aerodroma, dostavlja Sektoru za carine.
  - (7) Ako u slučaju iz stava (6) ovog člana carinski ured nađe da uspostavljeni dvoprolazni kontrolni sistem iz stava (1) ovog člana ne zadovoljava uvjete iz stava (4) ovog člana, na zapisniku će konstatirati utvrđene nedostatke i operateru aerodroma dati primjeren rok za otklanjanje istih. Otklanjanje tih nedostataka carinski ured mora provjeriti i to konstatirati na zapisniku (s pozivom na prethodni zapisnik), te o tome obavijestiti Sektor za carine.

Odjeljak C. Robni manifest i kontrolnik robnih manifesta

Član 16.

(Robni manifest)

- (1) Zrakoplovi u međunarodnom zračnom prometu (u dolasku i odlasku), uz ostale priložene dokumente, moraju imati robni manifest (cargo manifest) ili drugi međunarodno priznati dokument (na primjer, izvod iz robnog manifesta) pri dolasku iz inostranstva ili polijetanju za inostranstvo, kojim se carinskom uredu pokazuje (predočava) ukupan teret koji zrakoplov prevozi. Ako zrakoplov ne prevozi robu, u robni manifest se upisuje naznaka "bez tereta".
- (2) U robni manifest upisuju se podaci o robi koja se prevozi na osnovu podataka iz prijevoznih dokumenata (avionskih tovarnih listova). Robni manifest je popis pošiljki koje se šalju zrakoplovom određene linije, određenog dana na određeno odredište. Robni manifest je prateći dokument ukupnog tereta utovarenog u zrakoplov.
- (3) Za ispravnost robnog manifesta odgovoran je vođa zrakoplova, odnosno lice koje je podnijelo manifest carinskom uredu.

- (4) Robni manifest mora sadržavati podatke o zrakoplovu, aerodromu i državi u kojoj je zrakoplov registriran, broj i datum leta, mjesto utovara i mjesto istovara robe, podatke o avionskim tovarnim listovima, kao i podatke o robi koju zrakoplov prevozi (broj paketa, uobičajeni trgovački opis robe uključujući i sve detalje potrebne za identifikaciju tereta odnosno robe).
- (5) Podaci o prtljagu koji putnici nose sa sobom ne upisuju se u robni manifest.
- (6) Ako u robnom manifestu nedostaje neki od podataka iz stava (4) ovog člana ili je neki podatak netačan, carinski ured vraća manifest, naznačavajući na njemu koji podatak nedostaje ili koji podatak treba ispraviti, kao i rok u kojem se manifest mora dopuniti odnosno ispraviti.
- (7) Ako vođa zrakoplova, za zrakoplov koji mora imati robni manifest, ne preda u određenom roku carinskom uredu robni manifest i druga propisana dokumenta, carinski ured može narediti da se roba istovari i čuva pod carinskim nadzorom na teret i rizik vođe zrakoplova.
- (8) Za zrakoplov koji dolazi iz inostranstva priznaje se strani robni manifest, ako je preveden na jedan od jezika u službenoj upotrebi u Bosni i Hercegovini, ili ako je sastavljen na engleskom, ruskom, francuskom ili španskom jeziku.
- (9) Robni manifest ne moraju imati zrakoplovi navedeni u članu 8. stav (4) ovog uputstva, osim u slučaju kada se koriste za komercijalni prijevoz robe.

Član 17.

(Podnošenje robnog manifesta)

- (1) Vođa zrakoplova koji dolazi iz inostranstva, odnosno lice koje je za to ovlašteno, dužno je za robu koju prevozi podnijeti carinskom uredu robni manifest (ili izvod iz robnog manifesta) čim zrakoplov sleti na aerodrom, a na zahtjev carinskog ureda dužno je uz robni manifest pokazati i sva ostala dokumenta koja prate robu koju prevozi.
- (2) Vođa zrakoplova koji odlazi iz inostranstva, odnosno lice koje je za to ovlašteno, dužno je carinskom uredu podnijeti robni manifest najkasnije pola sata prije polijetanja zrakoplova, a na zahtjev carinskog ureda dužno je pokazati i sva ostala dokumenta o robi koju prevozi.

Član 18.

(Kontrolnik robnog manifesta u dolasku i odlasku zrakoplova)

- (1) Robni manifest, nakon prihvatanja od strane nadležnog carinskog ureda na međunarodnom bh. aerodromu, zavodi se (registruje), ovisno od situacije, u odgovarajući kontrolnik propisan ovim članom.
- (2) U "Kontrolnik manifesta u dolasku", čiji je izgled i sadržaj dat u tački a) Priloga 1. ovog uputstva, upisuju se podaci o robnom manifestu u dolasku (uvozu) i robi na koju se manifest odnosi, kako slijedi:
  - a) u rubriku 1 (Redni broj): redni broj pod kojim se robni manifest zavodi u kontrolnik,
  - b) u rubriku 2 (Datum): datum kada se robni manifest zavodi u kontrolnik,
  - c) u rubriku 3 (Broj avionskog tovarnog lista): broj i oznaka avionskog tovarnog lista (ili listova) na osnovu kojeg se roba prevozi,
  - d) u rubriku 4 (Naziv avio - prijevoznika koji prevozi robu, broj i datum leta): upisuje se naziv avio - prijevoznika koji prevozi robu, broj i datum međunarodnog leta kojim se roba prevozi,
  - e) u rubriku 5 (Primalac): podaci o primaocu robe na koji se robni manifest odnosi, odnosno podaci o licu na koje glasi avionski tovarni list,

- f) u rubriku 6 (Vrsta robe): trgovački uobičajeni naziv robe,
- g) u rubriku 7 (Težina u kg): ukupna bruto težina robe u kilogramima, koja je prijavljena manifestom,
- h) u rubriku 8 (Broj koleta): ukupan broj koleta robe koji je naveden u robnom manifestu,
- i) u rubriku 9 (Podaci o privremenom smještaju): upisuju se broj i datum iz kontrolnika privremenog smještaja, u slučaju privremenog smještaja robe nakon njenog istovara iz zrakoplova u dolasku (vidjeti član 21.),
- j) u rubriku 10 (Podaci o uvoznju carinskoj prijavi ili provoznom dokumentu): MRN broj i datum prihvaćene uvozne carinske prijave i šifra uvoznog postupka iz prve potpodjele polja 37 te prijave; odnosno MRN broj i datum provozne carinske prijave ili podaci o TIR kametu, ovisno od situacije (vidjeti član 21.), bilo da se u te postupke roba stavlja poslije pokazivanja robe nakon istovara iz zrakoplova u dolasku ili nakon njenog privremenog smještaja u koji je stavljena poslije istovara iz zrakoplova u dolasku,
- k) u rubriku 11 (napomena): prema potrebi, upisuju se napomene koje se odnose na postupak sa robom i robnim manifestom.
- (3) U "Kontrolnik manifesta u odlasku" čiji je izgled i sadržaj dat u tački b) Priloga 1. ovog uputstva, upisuju se podaci o robnom manifestu u odlasku (izvozu) i robi na koju se manifest odnosi, kako slijedi:
- a) u rubriku 1 (Redni broj): redni broj pod kojim se robni manifest zavodi u kontrolnik,
- b) u rubriku 2 (Datum): datum kada se robni manifest zavodi u kontrolnik,
- c) u rubriku 3 (Broj avionskog tovarnog lista): broj i oznaka avionskog tovarnog lista lista (ili listova) na osnovu kojeg se roba prevozi,
- d) u rubriku 4 (naziv avio - prijevoznika koji prevozi robu, broj i datum leta): upisuje se naziv avio - prijevoznika koji prevozi robu, broj i datum međunarodnog leta kojim se roba prevozi,
- e) u rubriku 5 (Izvoznik): podaci o izvozniku/pošiljaocu robe na koji se robni manifest odnosi, odnosno podaci o licu na koje glasi avionski tovarni list,
- f) u rubriku 6 (Vrsta robe): trgovački uobičajeni naziv robe,
- g) u rubriku 7 (Težina u kg): ukupna bruto težina robe u kilogramima, koja je prijavljena manifestom,
- h) u rubriku 8 (Broj koleta): ukupan broj koleta robe koji je naveden u robnom manifestu,
- i) u rubriku 9 (Podaci o izvoznju ili provoznoj carinskoj prijavi): ovisno od situacije, MRN broj i datum izvozne carinske prijave na osnovu koje je roba iz robnog manifesta izvožno ocarinjena i šifra izvoznog postupka iz prve potpodjele polja 37 te izvozne prijave; ili MRN broj i datum provozne carinske prijave u situaciji kada je od strane carinskog ureda iz unutrašnjosti strana roba (roba koja nije bh. roba) upućena po postupku provoza (na primjer iz privremenog smještaja) u odredišni carinski ured na odnosnom međunarodnom bh. aerodromu radi prijevoza u zračnom prometu do odredišta u inostranstvu.
- Ako se u zrakoplov u odlasku utovara strana roba iz privremenog smještaja odobrenog na odnosnom međunarodnom bh. aerodromu, u ovu rubriku upisuju se podaci o robnom manifestu u odlasku kojim je

obuhvaćena ta roba i kojim je za istu razdužen privremeni smještaj,

- j) u rubriku 10 (napomena): prema potrebi, upisuju se napomene koje se odnose na postupak sa robom i robnim manifestom.

GLAVA III - CARINSKI NADZOR I CARINSKI POSTUPAK SA ZRAKOPLOVOM KOJI DOLAZI IZ INOSTRANSTVA

Član 19.

(Carinska kontrola zrakoplova koji dolazi iz inostranstva)

- (1) Zrakoplov koji dolazi iz inostranstva postavlja se na carinsku platformu odmah po slijetanju, od kog momenta carinski ured stavlja zrakoplov pod carinski nadzor i vrši carinska kontrola posade i zrakoplova.
- (2) Carinska kontrola zrakoplova sastoji se od sravnjavanja robnog manifesta sa stanjem robe po količini i oznakama koleta, pregleda pilotske i putničke kabine i pregleda robe i opreme koja služi za snabdijevanje zrakoplova.
- (3) Ako postoji osnovana sumnja da se u zrakoplovu nalazi skrivena roba, carinski službenici mogu izvršiti pretres zrakoplova.
- (4) Pretres zrakoplova vrši se u prisustvu vođe zrakoplova, odnosno lica koje on odredi, a po potrebi uz učešće stručnih radnika.
- (5) Po izvršenom pretresu zrakoplova, carinski ured sačinjava zapisnik u kojem, pored rezultata izvršenog pretresa, navodi ime i prezime lica u čijem prisustvu je izvršen pretres. Zapisnik potpisuju lica koja su prisustvovala pretresu zrakoplova.
- (6) Ako prilikom carinskog pregleda zrakoplova treba skinuti pojedine pričvršćene dijelove, iste na zahtjev carinskog službenika skida član posade ili drugo lice koje odredi vođa zrakoplova.

Član 20.

(Istovar robe iz zrakoplova u dolasku)

- (1) Kao mjesto unosa robe u carinsko područje Bosne i Hercegovine smatra se prvi međunarodni bh. aerodrom, shodno članu 83. tačka (d) Odluke.
- (2) Shodno članu 34. stav 1. Zakona, istovar robe iz zrakoplova u dolasku iz inostranstva vrši se pod carinskim nadzorom, na osnovu robnog manifesta i drugih dokumenata koji prate robu.
- (3) Istovar robe vrši se u prisustvu avio - prijevoznika (vozara), odnosno lica koje je avio - prijevoznik odredio za preuzimanje i prijevoz robe poslije istovara do mjesta određenog za smještaj robe i carinskog službenika koji utvrđuje stanje pakovanja koleta i sravnjuje podatke o broju i oznakama koleta iz robnog manifesta sa podacima na koletima.
- (4) Ako se roba doprema na paletama, odnosno kontejnerima ili ako je istovaren veliki broj koleta, utvrđivanje stanja pakovanja i sravnjavanje podataka o broju i oznakama koleta iz robnog manifesta sa podacima na koletima može se vršiti neposredno prilikom prijema robe na mjestu određenom za smještaj.
- (5) Ako carinski službenik utvrdi da stanje robe odgovara podacima iz robnog manifesta, odnosno prijavljenom stanju, to potvrđuje na dva primjerka manifesta, od kojih jedan primjerak ostaje kod vođe zrakoplova, odnosno lica kojeg on odredi, a drugi primjerak služi za daljnje postupanje sa robom (vidjeti član 21.).
- (6) Ako carinski službenik utvrdi da stanje robe ne odgovara podacima iz robnog manifesta u pogledu količine i oznaka na koletama, da su koleta oštećena ili da se roba iz njih na bilo koji način rasipa, carinski službenik o tome sačinjava

zabilješku na robnom manifestu, a lice ovlašteno za preuzimanje i prijevoz robe poslije istovara do mjesta za smještaj robe koje odredi carinski službenik o tome sačinjava zapisnik, koji potpisuje to lice i carinski službenik.

- (7) Ako se prilikom istovara robe iz zrakoplova utvrdi da je prtljag prispio odvojeno od vlasnika, s njim se postupa u skladu sa čl. 27. do 34. ovog uputstva.

Član 21.

(Postupanje sa robom istovarenom iz zrakoplova u dolasku)

- (1) Operater zrakoplova ili operater aerodroma mora robu iz člana 20. ovog uputstva istovarenu iz zrakoplova u dolasku pokazati (predočiti) carinskom uredu na međunarodnom bh. aerodromu dolaska, na osnovu manifesta i/ili drugih dokumenata koji prate robu.
- (2) Roba iz stava (1) ovog člana, koja je pokazana carinskom uredu, može biti:
  - a) stavljena u privremeni smještaj u skladu sa čl. 40. do 50. Zakona, ili
  - b) stavljena u odgovarajući uvozni postupak, ili
  - c) stavljena u postupak provoza radi upućivanja iste, cestovnim prometom, carinskom uredu odredišta robe, ili
  - d) stavljena u postupak provoza u skladu sa članom 283. Odluke, radi upućivanja iste zračnim prometom na drugi odredišni međunarodni bh. aerodrom.
- (3) Sa robom koja ostaje u zrakoplovu, a namijenjena je istovaru na stranom aerodromu, postupa se shodno članu 51. Zakona.
- (4) Ako se roba iz stava (1) ovog člana, poslije pokazivanja carinskom uredu, stavlja u privremeni smještaj u odobreni prostor za privremeni smještaj, u tom slučaju za pokazanu robu koja se stavlja u privremeni smještaj podnosi se zbirna prijava. Zbirnu prijavu podnosi neko od lica iz člana 41. stav 2. Zakona, na propisanom obrascu zbirne prijave. Međutim, kao zbirna prijava može se koristiti robni manifest ili komercijalni dokument, ako su ispunjeni uvjeti za prihvatanje nekog od tih dokumenata kao zbirne prijave. Uz zbirnu prijavu podnose se sva ostala dokumenta koja prate robu. Nakon privremenog smještaja, roba može biti razdužena prijavljivanjem za neki od carinskih postupka za koji ispunjava uvjete, ili otpremom u inostranstvo u skladu sa članom 25. ovog uputstva.
- (5) Ako se roba iz stava (1) ovog člana, poslije pokazivanja carinskom uredu, dalje cestovnim prometom prevozi do drugog odredišta u carinskom području Bosne i Hercegovine, lice koje je preuzelo odgovornost za prijevoz robe nakon istovara iz zrakoplova u dolasku ili lice iz člana 41. stav 2. tačka (b) Zakona istu stavlja u postupak provoza, podnošenjem carinske prijave za postupak provoza (TR prijava) ili karneta TIR koji je pratio robu u dolasku iz inostranstva, ovisno od situacije.
- (6) Ako se roba iz stava (1) ovog člana, poslije pokazivanja carinskom uredu, prijavljuje za odgovarajući uvozni carinski postupak, deklarant za istu kod tog ureda podnosi carinsku prijavu za uvozni carinski postupak u koji robu stavlja, s propisanim dokumentima i u skladu s pravilima tog postupka.
- (7) Do trenutka prihvatanja zbirne prijave iz stava (4) ili provodne carinske prijave ili TIR karneta iz stava (5) ili uvozne carinske prijave iz stava (6) ovog člana, ovisno od situacije, roba iz stava (1) ovog člana pokazana carinskom uredu ima status robe u privremenom smještaju shodno članu 47. Zakona. Za robu odgovoran je avio - prijevoznik ili drugo lice iz člana 41. stav 2. Zakona, ovisno od situacije.

Član 22.

(Istovar robe iz zrakoplova u dolasku radi utovara u drugi zrakoplov i daljnje otpreme u inostranstvo)

- (1) Izuzetno od člana 21. ovog uputstva, zbirna prijava (za privremeni smještaj) ili carinska prijava za postupak provoza ne podnosi se ako se iz zrakoplova koji je pristigao iz inostranstva istovara roba koja je u provozu preko carinskog područja Bosne i Hercegovine, a koja će se utovariti u drugi zrakoplov radi daljnjeg prijevoza izvan carinskog područja Bosne i Hercegovine, pod uvjetom da se pretovar izvrši u roku od 24 sata. Pretovar se obavlja pod carinskim nadzorom, a na dolazećem i odlazećem robnom manifestu naznačava se veza - transfer.
- (2) U slučaju iz stava (1) ovog člana, čl. 19. i 20. ovog uputstva primjenjuju se na odgovarajući način.
- (3) Za robu iz stava (1) ovog člana odgovoran je avio - prijevoznik, odnosno lice koje je preuzelo robu od avio - prijevoznika.

Član 23.

(Avio - pošiljke koje se prevoze cestovnim prijevoznim sredstvom)

- (1) Robu koja se, zbog svoje prirode, količine, gabarita ili drugih okolnosti, ili loših vremenskih uvjeta leta ili zbog drugih razloga, ne može prevesti zrakoplovom do odredišnog međunarodnog bh. aerodroma u carinskom području Bosne i Hercegovine ili do odredišnog aerodroma u inostranstvu, avio - kompanija može do tog aerodroma prevesti cestovnim prijevoznim sredstvom.
- (2) U slučaju iz stava (1) ovog člana kod uvoza robe, prijevoz robe nakon ulaska u carinsko područje Bosne i Hercegovine do odredišnog carinskog ureda nadležnog za međunarodni bh. aerodrom odredišta prema avionskom tovanom listu vrši se po postupku provoza na osnovu carinske prijave za postupak provoza (TR prijava) ili na osnovu karneta TIR, ovisno od situacije.
- (3) Uz provodnu carinsku prijavu (TR prijava) ili karnet TIR iz stava (2) ovog člana, pored CMR, podnosi se i robni manifest za određenu avio - liniju i primjerak avionskog tovarnog lista za svu robu koja se nalazi u prijevoznom sredstvu prilikom ulaska u carinsko područje Bosne i Hercegovine.
- (4) U slučaju iz stava (1) ovog člana kod izvoza robe, pored dokumenata iz stava (3) ovog člana prijevoznik, odnosno ovlašteno lice podnosi carinskom uredu i sve izvozne carinske prijave po kojima je izvozno ocarinjena roba koja se izvozi u tom prijevoznom sredstvu.

GLAVA IV - CARINSKI POSTUPAK SA ZRAKOPLOVOM KOJI ODLAZI U INOSTRANSTVO

Član 24.

(Utovar izvozno ocarinjene robe u zrakoplov koji odlazi u inostranstvo)

- (1) Vođa zrakoplova ili lice koje on odredi dužno je najmanje pola sata prije polijetanja zrakoplova koji odlazi u inostranstvo podnijeti carinskom uredu manifest sa pratećim dokumentima, na osnovu kojih je izvršeno izvozno carinjenje robe. Ako su dokumenta usuglašena sa robnim manifestom, carinski ured to potvrđuje na primjercima robnog manifesta.
- (2) Ako podaci iz stava (1) ovog člana nisu usuglašeni, carinski ured vraća robni manifest, stavljaajući na robni manifest zabilješku o utvrđenim neispravnostima.
- (3) Izvozno ocarinjena roba utovara se u zrakoplov u prisustvu carinskog službenika, koji spravnjuje stanje robe po količini i oznakama koleta sa podacima iz robnog manifesta i pratećih dokumenata na osnovu kojih je izvršeno izvozno

- carinjenje robe (izvozne carinske prijave), a prema potrebi, i pregledom robe u koletima.
- (4) Ako carinski službenik utvrdi da stanje robe koja se utovara u zrakoplov odgovara podacima iz robnog manifesta i pratećih dokumenata na osnovu kojih je izvršeno izvozno carinjenje, carinski službenik ovjerava robni manifest, jedan primjerak robnog manifesta zadržava, a ostale primjerke vraća vodi zrakoplova ili licu koje on odredi. Po polijetanju zrakoplova carinski službenik razdužuje izvozne carinske prijave.
  - (5) Ako carinski službenik utvrdi da stanje robe ne odgovara podacima iz robnog manifesta i dokumenata na osnovu kojih je izvršeno izvozno carinjenje, carinski službenik u prisustvu vođe zrakoplova ili drugog lica koje on odredi sačinjava zapisnik o utvrđenim nepravilnostima i o tome stavlja zabilješku na robnom manifestu i izvoznim carinskim prijavama, a prema potrebi zadržava robu radi utvrđivanja činjeničnog stanja, te o tome obavještava izvozni carinski ured koji je izvozno ocarinio robu.
  - (6) Ako se stanje robe slaže sa podacima iz robnog manifesta i izvoznih carinskih dokumenata, ali se cjelokupna roba ne može utovariti u zrakoplov, carinski službenik o tome stavlja zabilješku na robnom manifestu i izvoznoj carinskoj prijavi. Lice koje je preuzelo robu evidentira podatke o neutovarenoj robi u poseban kontrolnik, koji kontrolnik se razdužuje brojem i datumom odnosnog leta i brojem i datumom dokumenta na osnovu kojeg je roba naknadno utovarena u zrakoplov koji odlazi u inostranstvo.
  - (7) U slučaju iz stava (6) ovog člana, carinski ured potvrđuje na izvoznoj carinskoj prijavi da je roba istupila iz carinskog područja Bosne i Hercegovine tek kada se i preostala količina robe otpremi u inostranstvo.

Član 25.

(Otprema robe iz privremenog smještaja zrakoplovom koji odlazi u inostranstvo)

- (1) Kada se strana roba, koja se nalazi u privremenom smještaju u odobrenom prostoru za privremeni smještaj koji je pod nadzorom carinskog ureda na međunarodnom bh. aerodromu, otprema izvan carinskog područja Bosne i Hercegovine zračnim prometom, a carinski ured na tom aerodromu otpreme je i polazni i odredišni carinski ured, ne podnosi se carinska prijava za postupak provoza, već se otprema, pod carinskim nadzorom, obavlja na osnovu odlazećeg robnog manifesta za tu robu. Taj manifest se zavodi u Kontrolnik manifesta u odlasku.
- (2) Istup odnosno otpremu robe iz stava (1) ovog člana izvan carinskog područja Bosne i Hercegovine potvrđuje navedeni carinski ured na odlazećem robnom manifestu, nakon čega se, na osnovu tog manifesta razdužuje i privremeni smještaj robe njime obuhvaćene.

Član 26.

(Carinska kontrola i odobrenje za polijetanje zrakoplova koji odlazi u inostranstvo)

- (1) Carinsku kontrolu zrakoplova, posade i putnika koji odlaze u inostranstvo i njihovog prtljaga vrši carinski ured na međunarodnom bh. aerodromu sa kojeg zrakoplov neposredno polijeće za inostranstvo.
- (2) Carinska kontrola zrakoplova koji odlazi u inostranstvo vrši se poslije kontrole koju obavljaju radnici drugih organa (granične policije i drugo).
- (3) Carinski ured na međunarodnom bh. aerodromu sa kojeg zrakoplov neposredno polijeće za inostranstvo prvo vrši kontrolu putnika i njihovog ručnog prtljaga, a zatim pregled zrakoplova i kontrolu članova posade. Poslije tih kontrola

provjerava ispravnost carinskih obilježja stavljenih na prostorije u kojima je smješten prtljag putnika.

- (4) Ako se pregledom utvrdi da se stanje robe i prtljaga slaže sa podacima iz robnog manifesta, prijevoznih i carinskih dokumenata i da su stavljeni carinska obilježja nepovrijeđena, carinski ured daje odobrenje da zrakoplov može poletjeti.
- (5) Poslije carinske kontrole, do polijetanja, zrakoplovu se može pristupiti samo po odobrenju carinskog ureda.

GLAVA V - CARINSKI POSTUPAK SA IZGUBLJENIM PRTLJAGOM

Član 27.

(Prijava izgubljenog prtljaga od strane putnika)

Ako registrirani prtljag nije stigao letom iz inostranstva kojim je stigao njegov vlasnik (putnik), putnik odmah treba, sa avionskom kartom i naljepnicom za registrirani prtljag, prijaviti gubitak prtljaga službi operatera aerodroma nadležnoj za obavljanje poslova potrage u vezi izgubljenog prtljaga u međunarodnom zračnom prometu ("lost and found" ili "lost&found") organiziranoj, u skladu sa Konvencijom o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu, na međunarodnom bh. aerodromu na koji je putnik stigao (u daljnjem tekstu: operater aerodroma).

Član 28.

(Pokazivanje carinskom uredu prtljaga prispjelog odvojeno od putnika)

- (1) Izgubljeni prtljag koji je u međunarodnom zračnom prometu prispio odvojeno od putnika operater aerodroma pokazuje (predočava) carinskom uredu, odmah po slijetanju zrakoplova kojim je prtljag prispio i iskrcaju prtljaga.
- (2) Prtljag iz stava (1) ovog člana nalazi se pod carinskim nadzorom do uručjenja putniku, do vraćanja u inostranstvo odnosno do provođenja odgovarajućeg carinski odobrenog postupanja ili upotrebe.
- (3) Sa ručnim prtljagom nadenim u zrakoplovu postupa se kao i sa prtljagom koji nije prispio sa putnikom.

Član 29.

(Smještaj prtljaga u posebne prostorije)

- (1) Prtljag koji je prispio odvojeno od putnika po iskrcavanju iz zrakoplova smješta se u posebnu prostoriju službe traganja operatera aerodroma.
- (2) Posebne prostorije iz stava (1) ovog člana, odobrava nadležni carinski organ shodno carinskim propisima o odobravanju prostora za privremeni smještaj robe.

Član 30.

(Evidencija prtljaga)

- (1) Podatke o prtljagu iz člana 31. stav (1) tačka b) ovog uputstva carinski ured upisuje u Kontrolnik prtljaga koji je prispio odvojeno od vlasnika (RUSH), koji je kontrolnik o privremenom smještaju navedenog prtljaga.
- (2) Izgled i sadržaj kontrolnika iz stava (1) ovog člana dat je u Prilogu 2. ovog uputstva.

Član 31.

(Puštanje u slobodan promet ili privremeni smještaj prtljaga po prispjebu)

- (1) Prtljag koji je prispio odvojeno od putnika, nakon pokazivanja carinskom uredu, može biti:
  - a) pušten ispod carinskog nadzora odnosno pušten u slobodan promet usmeno, ako carinski ured, prema analizi rizika i/ili pregleda putem skener uređaja, smatra da isti ne sadrži robu koja podliježe zabranama ili ograničenjima niti robu na koju se plaćaju uvozne i druge propisane dažbine, ili

- b) stavljen u privremeni smještaj u prostorije iz člana 29. ovog uputstva, shodno odredbama carinskih propisa o privremenom smještaju.
- (2) Po puštanju u slobodan promet prtljaga iz stava (1) tačka a) ovog člana isti preuzima operater aerodroma radi uručivanja njegovom vlasniku.
- (3) U slučaju iz stava (1) tačka b) ovog člana stavljanje prtljaga u privremeni smještaj carinski ured evidentira navođenjem zabilješke o privremenom smještaju na specifikaciji o prtljagu (ili drugom dokumentu o prtljagu) predočenu uz prtljag. U zabilješci navodi se vrsta kontrolnika (RUSH), broj i datum evidencije predmetnog prtljaga u kontrolniku RUSH iz člana 30. ovog uputstva i krajnji rok privremenog smještaja (na primjer: "RUSH 42/10.11.2017./privremeni smještaj odobren do..... 20...."). U tom slučaju, ta specifikacija smatra se zbirnom prijavom ako ista sadrži podatke na osnovu kojih se može identificirati prtljag, u protivnom operater aerodroma za predmetni prtljag treba podnijeti zbirnu prijavu na propisanom obrascu zbirne prijave. Po stavljanju prtljaga u privremeni smještaj, carinski ured specifikaciju sa upisanom zabilješkom zadržava a primjerak/kopiju iste vraća operateru aerodroma.
- (4) U slučaju iz stava (3) ovog člana operater aerodroma obavještava vlasnika prtljaga o prispjeću prtljaga i privremenom smještaju istog, kao i o tome da taj prtljag vlasnik treba prijaviti carinskom uredu radi sprovođenja zahtijevanog carinskog postupka i nakon toga preuzeti prtljag ili te radnje, u njegovo ime i za njegov račun, može preduzeti zastupnik kojeg je naveo u podnijetoj punomoći (ovlaštenju) za zastupanje. U tom obavještenju navodi i datum isteka roka privremenog smještaja do kojeg se najkasnije mora prijaviti prtljag carinskom uredu kao i posljedice koje mogu nastupiti usljed neprijavlivanja prtljaga.

Član 32.

(Rok privremenog smještaja prtljaga)

- (1) Prtljag iz člana 31. stav (3) ovog uputstva može biti u odobrenom privremenom smještaju u roku određenom u skladu sa članom 46. Zakona.
- (2) Ako u roku iz stava (1) ovog člana, prtljag nije prijavljen carinskom uredu za odgovarajuće carinski odobreno postupanje ili upotrebu, po isteku tog roka carinski ured postupuje u skladu sa članom 50. Zakona i članom 98. Odluke.

Član 33.

(Vraćanje prtljaga u inostranstvo)

Ako služba traganja operatera aerodroma zahtijeva da se prtljag vrati u inostranstvo, carinski ured provodi mjere carinskog nadzora kao pri redovnom otpremanju prtljaga putnika koji odlaze u inostranstvo.

Član 34.

(Carinjenje prtljaga)

- (1) Ako se prtljag koji je prispio odvojeno od putnika carini, carinski ured postupuje u skladu s propisima o postupku sa robom koju putnici sa sobom nose.
- (2) Carinski postupak sa prtljagom koji je prispio odvojeno od putnika je hitan.

GLAVA VI - CARINSKI NADZOR NAD DIJELOVIMA ZRAKOPLOVA

Član 35.

(Uzimanje na pozajmicu dijelova za zamjenu ili rezervnih dijelova za zrakoplov)

- (1) Vođa domaćeg zrakoplova, odnosno ovlašteno lice, može na stranom aerodromu otvorenom za međunarodni promet

uzeti na pozajmicu (poslugu) dio za zamjenu ili rezervni dio za zrakoplov, o čemu je dužan odmah po povratku u carinsko područje Bosne i Hercegovine carinskom uredu podnijeti Listu pozajmica na obrascu iz Priloga 3. ovog uputstva, u dva primjerka.

- (2) Kada provjeri podatke, carinski ured ovjerava Listu pozajmica iz stava (1) ovog člana i jedan primjerak zadržava, a drugi predaje vodi zrakoplova, odnosno ovlaštenom licu.
- (3) Prilikom vraćanja dijela za zamjenu ili rezervnog dijela za zrakoplov koji je uzet na pozajmicu, carinskom uredu podnosi se ovjeren primerak Liste pozajmica iz stava (1) ovog člana, na kojem taj ured ovjerava vraćanje dijela za zamjenu ili rezervnog dijela za zrakoplov i o tome unosi napomenu na primjerku Liste pozajmice koji se nalazi kod tog ureda.
- (4) Ako kompanija koja obavlja avio - prijevoz, na međunarodnom bh. aerodromu da na pozajmicu dio za zamjenu ili rezervni dio za zrakoplov stranoj zrakoplovnoj kompaniji postupuje se shodno stavu (1) ovog člana.
- (5) Vraćanje dijela za zamjenu ili rezervnog dijela za zrakoplov koji je uzet na pozajmicu, mora se izvršiti u roku od 90 dana. Izuzetno, u opravdanim slučajevima carinski ured može taj rok produžiti za još 30 dana.
- (6) Na međunarodnom bh. aerodromu domaće pravno lice može sa stranim avio - prijevoznikom razmjenjivati motore i rezervne dijelove za zrakoplov.
- (7) Carinski ured odlaže primjerke Liste pozajmica zadržanih u skladu sa stavom (2) ovog člana hronološkim redom i na osnovu tih lista i evidencije iz člana 37. stav (4) ovog uputstva provodi carinski nadzor i kontrolu stanja dijelova za opravku i održavanje zrakoplova u zalihama, te davanje na pozajmicu i vraćanje dijelova zrakoplova.

Član 36.

(Slanje motora, odnosno dijelova zrakoplova u inostranstvo radi zamjene neispravnih)

- (1) Slanje motora, odnosno dijelova zrakoplova u inostranstvo radi zamjene neispravnih motora odnosno dijelova na domaćim zrakoplovima koji se nalaze u inostranstvu vrši se po propisima o privremenom izvozu robe.
- (2) Ako se motor domaćeg zrakoplova ostavi u inostranstvu radi opravke, vođa zrakoplova to prijavljuje carinskom uredu na matičnom bh. aerodromu.
- (3) Ako je neispravan motor odnosno neispravan dio zrakoplova poslat iz Bosne i Hercegovine u inostranstvo radi zamjene, dokumentacija o izvoznom carinjenju podnosi se uz uvoznu deklaraciju.
- (4) Ako je motor odnosno dio za zrakoplov kupljen u inostranstvu i tamo ugrađen u domaći zrakoplov, carinska dokumentacija o vraćanju neispravnog motora, odnosno neispravnog dijela zrakoplova prilaže se dokumentaciji o uvoznom carinjenju kupljenog motora, odnosno dijela zrakoplova.

Član 37.

(Zalihe stranih dijelova za opravku i održavanje zrakoplova)

- (1) Avio - prijevoznik, odnosno pravno lice koje ima zaključen ugovor sa avio - prijevoznikom a bavi se opravkom i održavanjem zrakoplova i njihovih dijelova može na međunarodnom bh. aerodromu, u odgovarajućim prostorijama, pod carinski nadzor smještati strane dijelove za opravku i održavanje zrakoplova (dalje u tekstu: zalihe; engleski: stock).
- (2) Na zahtjev lica iz stava (1) ovog člana, odnosno ovlaštenog lica, prostorije za držanje zaliha koje ispunjavaju uvjete za provođenje mjera carinskog nadzora i kontrole, nadležni

- carinski organ odobrava prema odredbama carinskih propisa kojima je reguliran privremeni smještaj robe.
- (3) Dijelovi zrakoplova koji su smješteni u zalihe iz stava (1) ovog člana mogu se koristiti za opravku domaćih i stranih zrakoplova na međunarodnim bh. aerodromima (pulske pozajmice) i za upućivanje u inostranstvo radi opravke domaćih i stranih zrakoplova na stranom aerodromu.
  - (4) Evidenciju o dijelovima zrakoplova koji se nalaze u zalihama na međunarodnom bh. aerodromu vodi lice iz stava (1) ovog člana, odnosno ovlašteno lice na Listi evidencije rezervnih dijelova u zalihama, na obrascu iz Priloga 4. ovog uputstva.
  - (5) Evidencija iz stava (4) ovog člana mora se voditi tačno i ažurno, te mora sadržavati naročito podatke o vrsti i količini dijelova zrakoplova, datumu smještaja i izdavanja dijelova zrakoplova.
  - (6) Evidenciju iz stava (4) ovog člana kontrolira i ovjerava carinski ured.

Član 38.

(Zalihe rezervnih dijelova za zrakoplov otvorenih u inostranstvu)

- (1) Ako je domaći avio - prijevoznik u državi (ili državama) u koju je privremeno izveo zrakoplov u zakup otvorio zalihe rezervnih dijelova za zrakoplov, o slanju i vraćanju rezervnih dijelova iz zaliha na matičnom aerodromu u ove zalihe, dužan je voditi evidenciju na obrascu iz člana 37. stav (4) ovog uputstva.
- (2) Domaći avio - prijevoznik dužan je, po isteku ugovora o zakupu zrakoplova, vratiti sve dijelove za zrakoplov, odnosno da ih izvezno ocarini.
- (3) Domaći avio - prijevoznik može, u skladu sa stavom (1) ovog člana, u zalihe u inostranstvu slati i potrošni materijal, koji je dužan da izvezno ocarini do devetog u tekućem mjesecu za prethodni mjesec.
- (4) Evidenciju iz stava (1) ovog člana kontrolira i ovjerava carinski ured.

Član 39.

(Rokovi za postupanje)

- (1) Carinski ured može, na zahtjev lica iz člana 37. stav (1) ovog uputstva, odobriti da, bez potpune dokumentacije, izuzme ispod carinskog nadzora strane dijelove za hitne opravke zrakoplova, a prije uplate uvoznih i drugih dažbina.
- (2) Lice iz člana 37. stav (1) ovog uputstva dužno je za dijelove iz stava (1) ovog člana podnijeti uvoznu carinsku prijavu najkasnije u roku od tri mjeseca od dana podizanja dijelova.
- (3) Ako lice iz člana 37. stav (1) ovog uputstva ne podnese uvoznu carinsku prijavu u roku iz stava (2) ovog člana, carinski ured pokreće postupak za naplatu uvoznih i drugih dažbina po službenoj dužnosti.

Član 40.

(Upućivanje domaćeg zrakoplova u inostranstvo radi redovnog pregleda ili opravke)

Ako se domaći zrakoplov upućuje u inostranstvo radi redovnog pregleda ili popravke te se privremeno izvoze i dijelovi zrakoplova za zamjenu u inostranstvu, provodi se postupak privremenog izvoza u okviru vanjske obrade.

GLAVA VII - SNABDIJEVANJE ZRAKOPLOVA U MEĐUNARODNOM ZRAČNOM PROMETU

Član 41.

(Snabdijevanje zrakoplova)

- (1) Zrakoplov koji saobraća na međunarodnim linijama može se, pod carinskim nadzorom, snabdijevati životnim namirnicama i drugom robom namijenjenoj potrebama zrakoplova, putnika i posade, u potrebnim količinama.

- (2) Roba iz stava (1) ovog člana je pod carinskim nadzorom do polijetanja zrakoplova, odnosno do napuštanja carinskog područja Bosne i Hercegovine.
- (3) Ne smatra se snabdijevanjem, u smislu stava (1) ovog člana, sljedeće:
  - a) utovar robe na zrakoplov radi prijevoza u međunarodnom prometu,
  - b) upućivanje na zrakoplov dijelova opreme i rezervnih dijelova i drugih proizvoda neophodnih za popravak ili redovno održavanje zrakoplova i
  - c) maloprodaja robe u bescarinskoj prodavnici na međunarodnom bh. aerodromu putnicima koji napuštaju carinsko područje Bosne i Hercegovine (letovi van Bosne i Hercegovine).

Član 42.

(Snabdijevanje zrakoplova stranom robom)

- (1) Snabdijevanje zrakoplova na međunarodnim linijama stranom robom, vrši se u skladu sa propisima o ponovnom izvozu robe.
- (2) Strana roba namijenjena snabdijevanju zrakoplova na međunarodnim linijama može se uputiti na zrakoplov iz carinskog skladišta koje se nalazi na međunarodnom bh. aerodromu preko pravnog lica registriranog za snabdijevanje zrakoplova (to je držalac carinskog skladišta tipa C i D, te deponent kod carinskog skladišta tipa A koji može biti i držalac carinskog skladišta tipa A kada je on korisnik tog skladišta, ako su registrirani za navedenu djelatnost).
- (3) Strana roba namijenjena snabdijevanju zrakoplova na međunarodnim linijama radi prodaje putnicima, upućuje se iz carinskog skladišta iz stava (2) ovog člana na osnovu specifikacije te robe (u daljnjem tekstu: specifikacija strane robe). Specifikacija strane robe mora sadržavati najmanje sljedeće podatke: naziv i ovjeru lica iz stava (2) ovog člana koje isporučuje robu, broj i datum specifikacije, broj leta, registarske oznake zrakoplova, određite leta, podatke o robi (vrsta, količina/jedinica mjere, vrijednost) i broj bokseva te podatke o brojevima (ili nizu brojeva plombi) u slučaju kada se plombiranje bokseva i kontejnera u kojima su boksevi smješteni za odlazak vrši posebnim numeriranim plombama vozara (vidjeti stav (6) treća rečenica).
- (4) O snabdijevanju zrakoplova mora biti obaviješten carinski ured na međunarodnom bh. aerodromu radi carinskog nadzora i kontrole tog snabdijevanja.
- (5) Specifikacija strane robe podnosi se u pet primjeraka. Carinski ured na međunarodnom bh. aerodromu ovjerava sve primjerke specifikacije od kojih po jedan primjerak zadržava carinski ured i držalac carinskog skladišta, a tri primjerka prate robu i predaju se vođi zrakoplova, odnosno ovlaštenom članu posade koji na tim primjercima potvrđuje prijem robe u zrakoplov.
- (6) Roba se u zrakoplov upućuje u specijalno izrađenim boksevima koji su prilagođeni tako da se na njih može staviti carinsko obilježje. Pod carinskim nadzorom u carinskom skladištu, carinski ured stavlja carinsko obilježje na kontejnere i podatke o istima u ovjeri upisuje na specifikaciji strane robe, ako prema analizi rizika tu mjeru carinskog nadzora carinski ured smatra potrebnom. Ako se plombiranje vrši posebnim numeriranim plombama vozara, carinski ured vrši kontrolu brojeva tih plombi za povratak koje se upisuju u specifikaciju strane robe i koje se ubacuju u bokseve, a zatim i brojeva plombi kojima se plombiraju kontejneri za smještaj bokseva za odlazak.
- (7) Po završenom letu na međunarodnoj liniji, pod carinskim nadzorom obavlja se kontrola stanja robe u kontejnerima vraćenim od strane vođe zrakoplova, odnosno ovlaštenog

člana posade. Nađeno stanje konstatuje se u specifikaciji strane robe i "zaključuje" specifikacija, što ovjerava carinski ured i potpisuje lice iz stava (2) ovog člana, nakon čega jedan primjerak specifikacije zadržava carinski ured, a drugi uručuje licu iz stava (2) ovog člana.

- (8) Lice iz stava (2) ovog člana, radi razduženja postupka carinskog skladištenja za stranu robu prodatu putnicima u zrakoplovu na međunarodnoj liniji, dužan je nadležnom carinskom uredu podnijeti carinsku prijavu za ponovni izvoz strane robe, jednom mjesečno najkasnije do devetog u tekućem mjesecu za robu prodatu putnicima u prethodnom mjesecu. Uz carinsku prijavu za ponovni izvoz, prilažu se na osnovu mjesečne rekapitulacije "zaključene" specifikacije strane robe iz stava (3) ovog člana. U polju 31 carinske prijave za ponovni izvoz mora se navesti i naznaka mjeseca na koji se prijava odnosi (na primjer: "Snabdijevanje zrakoplova za novembar 2017").
- (9) Strana roba koja nije prodana na međunarodnim linijama može se pod carinskim nadzorom vratiti u carinsko skladište iz stava (2) ovog člana ili zadržati u zrakoplovu, ako je zrakoplov pod carinskim nadzorom ili ako nastavlja let na međunarodnoj liniji.
- (10) Strana roba koja nije prodana na međunarodnoj liniji može se pod carinskim nadzorom vratiti u kontejneru radi dopune kontejnera odnosno bokseva stranom robom iz carinskog skladišta iz stava (2) ovog člana za drugi međunarodni let. U tom slučaju sačinjava se nova specifikacija strane robe za svu robu sadržanu u kontejneru odnosno boksevima nakon dopune, u kojoj mora biti vidljivo koja strana roba je vraćena i sa kojeg leta s pozivom na prethodnu specifikaciju strane robe, a kojom stranom robom je izvršena dopuna kontejnera odnosno bokseva. Novom specifikacijom strane robe razdužuje se prethodna specifikacija strane robe u pogledu one strane robe koja je vraćena u kontejneru odnosno boksevima sa međunarodnog leta, te nakon dopune kontejnera odnosno bokseva upućena na drugi zrakoplov odnosno drugi let na međunarodnoj liniji.
- (11) Za stranu robu koja po završetku leta zrakoplova na međunarodnoj liniji ostaje u zrakoplovu carinski ured na međunarodnom bh. aerodromu na kojem se završava međunarodni let savjetuje podatke iz specifikacije strane robe iz stava (3) ovog člana sa stvarnim stanjem robe (i isto konstatuje i ovjerava na specifikaciji) i stavlja carinsko obilježje na prostore u zrakoplovu u kojima je roba smještena.

Član 43.

(Snabdijevanje zrakoplova domaćom robom)

- (1) Snabdijevanje zrakoplova na međunarodnim linijama domaćom robom obavlja se u skladu sa propisima o izvozu robe.
- (2) Domaća roba namijenjena snabdijevanju zrakoplova na međunarodnim linijama može se, preko pravnog lica registriranog za snabdijevanje zrakoplova uputiti na zrakoplov:
- iz carinskog skladišta koje se nalazi na međunarodnom bh. aerodromu i
  - direktno sa carinskog područja Bosne i Hercegovine.
- (3) Upućivanje domaće robe na zrakoplov u slučajevima iz stava (2) ovog člana vrši se na osnovu komercijalnog dokumenta u uobičajenoj upotrebi (fakture, izdatnice, otpremnice ili dostavnice, ovisno od situacije), koji je ovjerio carinski ured na međunarodnom bh. aerodromu.
- (4) Na zahtjev lica koje je snabdijelo zrakoplov domaćom robom koja je prodana putnicima, carinski ured iz stava (3) ovog člana odobrava da se za tu robu sprovede postupak izvoznog carinjenja. Ovjerena komercijalna dokumenta iz

stava (3) ovog člana prilažu se, kao pojednostavljena carinska prijava uz dopunsku carinsku prijavu za trajni izvoz (u prvoj podjeli polja 37 te prijave postupak je "9500"). Ta carinska prijava podnosi se jednom mjesečno najkasnije do devetog u tekućem mjesecu za robu prodatu putnicima u prethodnom mjesecu. U polju 31 navedene carinske prijave mora se navesti i naznaka mjeseca na koji se prijava odnosi (na primjer: "Snabdijevanje zrakoplova za oktobar 2017").

- (5) Domaća neprodana roba vraća se u unutrašnji promet dostavnicom koja sadrži naziv carinskog skladišta iz kojeg je vršeno snabdijevanje odnosnom robom zrakoplova (kada je u pitanju ta situacija), naziv lica kome se roba upućuje i vrstu, količinu i vrijednost robe. Dostavnica se podnosi u najmanje četiri primjerka, od kojih jedan zadržava carinski ured, jedan pravno lice koje se bavi snabdijevanjem robe a dva prate robu.

Član 44.

(Postupanje s robom kupljenom u inostranstvu koja nije utrošena za vrijeme leta)

- (1) Po završetku leta zrakoplova na međunarodnoj liniji vođa zrakoplova, odnosno ovlašteno lice, dužno je carinskom uredu podnijeti Listu snabdijevanja zrakoplova na međunarodnim linijama na obrascu iz Priloga 5. ovog uputstva za robu kupljenu u inostranstvu koja nije utrošena za vrijeme leta, sa dokumentacijom o izvršenoj nabavci.
- (2) Pravno lice koje se bavi snabdijevanjem zrakoplova (u daljnjem tekstu: ketering), u magacinu keteringa prima robu iz stava (1) ovog člana i smješta je odvojeno od ostale robe.
- (3) Ketering je dužan za robu iz stava (2) ovog člana voditi posebnu evidenciju.
- (4) Roba iz stava (2) ovog člana može se iz magacina keteringa otpremiti na zrakoplov na međunarodnoj liniji na osnovu nove Liste iz stava (1) ovog člana.
- (5) Carinska obilježja na prostorima u kojima je smještena roba iz stava (1) ovog člana mogu se skinuti po polijetanju zrakoplova na međunarodnoj liniji.

Član 45.

(Privremeni uvoz predmeta za jednokratnu upotrebu)

- (1) Ketering može privremeno uvoziti predmete za jednokratnu upotrebu, koji se koriste na međunarodnim linijama.
- (2) Predmeti iz stava (1) ovog člana otpremaju se na zrakoplov na međunarodnoj liniji u skladu sa članom 44. st. (2) do (4) ovog uputstva.
- (3) Ketering je dužan podnijeti carinsku prijavu za ponovni izvoz za utrošene predmete iz stava (1) ovog člana, jednom mjesečno do devetog u tekućem mjesecu za prethodni mesec. Uz tu carinsku prijavu podnose se Lista snabdijevanja iz člana 44. ovog uputstva za utrošene predmete. U polju 31 carinske prijave za ponovni izvoz mora se navesti i naznaka mjeseca na koji se prijava odnosi (na primjer: "Utrošeni predmeti na zrakoplovu za novembar 2017").

Član 46.

(Domaća roba za snabdijevanje zrakoplova koja se služi putnicima na međunarodnim linijama)

- (1) Domaća roba za snabdijevanje zrakoplova koja se služi putnicima na međunarodnim linijama upućuje se na zrakoplov u pakiranjima na koja su stavljena carinska obilježja, na osnovu Liste snabdijevanja iz člana 44. ovog uputstva, koja se podnosi u najmanje pet primjeraka, numeriranih rednim brojem.
- (2) Prije stavljanja carinskih obilježja na pakiranja iz stava (1) ovog člana, carinski ured vrši savjetovanje robe po vrsti i količini. Ako se plombiranje vrši posebnim numeriranim

plombama vozara, carinski ured vrši kontrolu brojeva plombi za povratak, koje se upisuju u gornji desni ugao Liste snabdijevanja i koje ubacuje u boks u zrakoplovu, a zatim i brojeva plombi, kojima se plombiraju prostori za smještaj ove robe, za odlazak.

- (3) Carinska obilježja, odnosno plombe mogu se skinuti po polijetanju zrakoplova na međunarodnoj liniji. Na mješovitoj liniji, robom iz stava (1) ovog člana mogu se služiti samo putnici za inostranstvo.
- (4) Povrat neutrošene domaće robe iz stava (1) ovog člana vrši se na osnovu popisa neutrošene robe u Listi snabdijevanja. Vođa zrakoplova, odnosno ovlaštenu član posade, dužan je po slijetanju zrakoplova, pokazati carinskom uredu Listu snabdijevanja i plombirane prostore u kojima je smještena ova roba.
- (5) Popis neutrošene domaće robe vrši se u magacinu keteringa i o tome se sačinjavaju dnevni i mjesečni izveštaji utrošene robe koje ovjerava ovlaštenu carinski službenik na zahtjev keteringa.
- (6) U slučaju kada se vrši dopunsko snabdijevanje zrakoplova na aerodromu, gdje se ne nalazi magacin keteringa, izdaje se dopunska Lista snabdijevanja, koja se povezuje sa osnovnom.

- (7) Postupak sa robom na dopunskoj listi provodi se u skladu sa članom 44. st. (2) do (4) ovog uputstva.

GLAVA VIII - ZAVRŠNE ODREDBE

Član 47.

(Sastavni dio uputstva)

Sastavni dio ovog uputstva čine:

- a) Prilog 1. iz člana 18. st. (2) i (3) - Kontrolnik manifesta u dolasku i Kontrolnik manifesta u odlasku,
- b) Prilog 2. iz člana 30. stav (2) - Obrazac Kontrolnika prtljaga prispjelog odvojeno od vlasnika (RUSH),
- c) Prilog 3. iz člana 35. stav (1) - Lista pozajmica,
- d) Prilog 4. iz člana 37. stav (4) - Lista evidencije rezervnih dijelova u zalihama i
- e) Prilog 5. iz člana 44. stav (1) - Lista snabdijevanja zrakoplova na međunarodnim linijama.

Član 48.

(Stupanje na snagu)

Ovo uputstvo stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01-02-2-1979-5/17
15. novembra 2017. godine
Banja Luka

Direktor
Dr. **Miro Džakula**, s. r.

Prilog 3.

Lista pozajmica

IZVJEŠTAJ O UZIMANJU DIJELOVA NA POZAJMNICU IZMEĐU KOMPANIJA		Broj 000000 /	
AERODROM:		DIO - MATERIJAL	
		POZAJMLJEN ISPRAVAN	NEISPRAVAN SKINUT
OZNAKA AVIONA:	DIO SE NALAZI	UGRAĐEN U AVION	OSTAO NA AERODROMU ☐
		KAO REZERVA U AVIONU	VRAĆA SE ISTIM AVIONOM ☐
NAZIV KOMPANIJE KOJA DAJE DIO:	NAZIV		☐
NAZIV KOMPANIJE KOJA UZIMA DIO:	SERIJSKI BROJ S/N		
	PART. BROJ P/N		
DATUM UZIMANJA DIJELOVA I OVJERA CARINSKOG ORGANA:	PRIMJEDBA:		
DATUM VRAĆANJA DIJELOVA I OVJERA CARINSKOG ORGANA:			
	POTPIS ČLANA POSADE:		

Prilog 4.
Lista evidencije rezervnih dijelova u zalihama

Avio - prijevoznik, pravno lice koje se bavi popravkom i održavanjem aviona i njegovih dijelova, odnosno ovlašteno lice				LISTA EVIDENCIJE REZERVNIH DIJELOVA U ZALIHAMA		Tip i registarska oznaka zrakoplova	
Redni broj	Kataloški i serijski broj	Naziv dijela	Kol./kg	Datum slanja/dopreme Broj tov. lista/br. CU	Datum slanja/dopreme Broj tov. lista/br. CU	Kol./kg	Datum i ovjera razduženja carinskog organa

Slanje / dopremu dijelova po listi evidencije od r. br. _____ do r. br. _____
Potvrđuje i ovjerava:

Avio - prijevoznik, pravno lice koje se bavi popravkom i održavanjem aviona i njegovih dijelova, odnosno ovlašteno lice		OVJERAVA OVLAŠTENI CARINSKI ORGAN
M.P.		M.P.

